

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 17 februari 1938 kl. 1 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om utredning angående minskning av antalet ledamöter i riksdagens kamrar.

Uti en inom första kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion nr 129 av herr *von Heland* hemställes, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande minskning av det nu fastställda antalet ledamöter i riksdagens båda kamrar samt om framläggande för riksdagen av det förslag vartill utredningen må föranleda».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Frågan om minskning av riksdagsmännens antal har, sedan det nuvarande antalet riksdagsmän år 1894 fastställdes, varit föremål för riksdagens prövning åren 1920, 1927, 1928 och 1930. De framställda förslagen i detta ämne hava vid samtliga tillfällen avstyrkts av konstitutionsutskottet och avslagits av riksdagen. De av utskottet härvid anförda huvudsakliga skälen synas utskottet alltjämt äga sin giltighet. På grund av vårt lands stora ytvidd och de mycket skiftande förhållandena inom olika delar av detsamma är bibehållandet av ett jämförelsevis stort antal riksdagsmän behöfligt för att riksdagen allsidigt och fullständigt skall kunna giva uttryck åt skilda uppfattningar och intressen inom folket. Sedan år 1894 har vidare landets folkmängd samt de valberättigades antal betydligt ökat. Det i motionen framförda påståendet, att antalet riksdagsmän hos oss skulle vara för stort, jämfört med andra länder med motsvarande folkmängd, är icke riktigt. Antalet riksdagsmän är i förhållande till invånarantalet ingalunda avsevärt högre hos oss än i de andra länder, med vilka en jämförelse i förevarande hänseende över huvud taget är möjlig. Sverige har sålunda en riksdagsman på ungefär 16,500 invånare eller detsamma som Danmark, medan motsvarande siffra är i Schweiz 17,600, i Finland 18,300 och i Norge 18,800. Härtill kommer att en nedskärning av riksdagsmännens antal, vid bibehållande samtidigt av det nuvarande styrkeförhållandet mellan kamrarna, skulle äventyra första kammarens möjlighet att erhålla en tillräcklig representation i utskottet. Förslagets genomförande skulle dessutom medföra betydande olägenheter vid den proportionella valmetodens användning vid riksdagsmannavalen.

Under hänvisning till vad sålunda anförts, och då utskottet finner att några

bärande skäl för det i motionen framförda förslaget om minskning av riksdagsmännens antal icke föreligga, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 17 februari 1938.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: Herrar Reuterskiöld, Hallén, Strömberg, Gustaf Adolf Björkman, Oscar Gottfrid Karlsson, Lindmark, Bergman, Källman, Karl August Johanson, Nils Andersson*, Hagström, Andersson i Igelboda*, Lindskog, Fast, Vougt, Holmbäck*, Lundqvist, Eriksson i Toftered*, Nilsson i Göteborg och Wolgast.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer:

1) av herr Reuterskiöld, som beträffande motiveringen ansett att utskottet bort anföra följande:

»Frågan om — — — (= utskottet) — — — av riksdagen.

Antalet riksdagsmän — — — (= utskottet) — — — i Norge 18,000.

En minskning av antalet riksdagsmän skulle, om de ständiga och särskilda utskott som hos oss utbildats och visat sig i stort sett ändamålsenliga och väl grundade skola bevaras, kunna drabba endast andra kammaren, där ett visst överskott av ledamöter finnas, som icke kunnat insättas som vare sig ordinarie eller suppleanter i dessa utskott och därigenom icke heller få tillfälle till deltagande i det oavbrutna utskottsarbetet, under det att första kammaren torde behöva sitt n. v. antal ledamöter för att över huvud kunna utan dubblering av uppdragen besätta sina utskottsplatser. Å andra sidan skulle, om detta överskott väsentligen nedbringas, vilket torde kunna ske utan särskild utredning genom Kungl. Maj:t, den proportionella valmetodens användning vid andra-kammarvalen icke kunna i samma utsträckning som f. n. torde vara fallet åstadkomma en allsidig och någorlunda riktig fördelning av mandaten.

Annorlunda skulle saken ställa sig, därest andra-kammarvalen ordnades på sådan grund, att de samfällida valen upphörde och att en var av de huvudgrupper, som bilda det n. v. svenska samhället och som inbördes äga lika betydelse oavsett numerären, finge ett med var och en av övriga grupper

lika antal representanter, vare sig dessa inom resp. grupper valdes proportionellt eller icke. I sådant fall skulle utan olägenhet andra kammarens ledamotsantal kunna i viss utsträckning minskas och ovan berörda överskott sålunda väsentligen försvinna utan att därför andra kammarens övervikt i numerärt avseende vid gemensam votering behövde rubbas. Då emellertid frågan om ändrad grund för andra kammarens bildande icke är aktuell och icke ens lärer f. n. böra bli föremål för utredning, synes det utskottet icke skäligen att n. v. antalet ledamöter av andra kammaren minskas.

Utskottet hemställer därför,

att — — — (= utskottet) — — — föranleda.»

2) av herrar *Lindskog*, *Lundqvist* och *Wolgast*, som inom utskottet yrkat, att utskottet måtte hemställa, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om förutsättningslös utredning av frågan om antalet riksdagsmän.